

CENOVÁ POLITIKA LETECKEJ SPOLOČNOSTI

Róbert ROZENBERG¹ – Alica TOBISOVÁ²

Abstrakt: Cieľom tohto článku je popísať cenovú politiku leteckej spoločnosti. Článok sa skladá z teoretickej a praktickej časti. Teoretická časť popisuje základné tarify leteckých spoločností. Praktická časť je zameraná na leteckú spoločnosť Qantas. Zaoberá sa typmi taríf v závislosti od cestovných a rezervačných tried a porovnaním taríf leteckej spoločnosti Qantas s jeho hlavným konkurentom - Virgin Australia

KLúčové slová: cena, Qantas, porovnanie

ÚVOD

Cena bola a vždy bude pre zákazníka dôležitým faktorom pri výbere leteckej spoločnosti. Konkurenčný boj leteckých dopravcov posúva hranice cien na čo najnižšiu možnú úroveň s cieľom získať čo najväčší trhovú podiel. Je možné konštatovať, že veľká časť cien je pod úrovňou skutočných nákladov. Pri tomto konštatovaní sa musia letecké spoločnosti snažiť o optimalizáciu priemerného výnosu na sedadlo, na cestujúceho a na let. Je dôležité, aby tieto výnosy boli vyššie než zodpovedajúce priemerné náklady a ich optimalizáciou sa zaoberá revenue a yield manažment. V trhovej ekonomike plnia ceny dôležitú úlohu a preto rozhodnutia týkajúce sa cenovej politiky netreba podceňovať. Hľadanie konkurenčných výhod je to, na čo by sa mali leteckí dopravcovia sústrediť, ak chcú byť úspešní v podmienkach liberalizovaného trhového prostredia. Konkurenčnú výhodu možno dosiahnuť aj nástrojmi cenovej konkurencie medzi ktoré sa zaraďujú zmeny tarifných podmienok alebo uvádzanie cien bez zahrnutia letiskových táx, bezpečnostných poplatkov alebo iných príplatkov. Takáto cena sa potom ukáže ako nepravdivá a konečná cena je podstatne vyššia.

1 ZÁKLADNÉ TARIFY LETECKÝCH SPOLOČNOSTÍ

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že tarifná politika je veľmi komplikovaný proces. Rozdielnu tarifnú štruktúru používajú klasické a nízkonákladové letecké spoločnosti. V nasledujúcich odsekoch sú popísané základné tarifné štruktúry u klasických a nízkonákladových dopravcov.

1.1. TARIFNÁ ŠTRUKTÚRA U KLASICKÝCH DOPRAVCOV

U klasických dopravcov je najjednoduchšie rozdelenie taríf na nereštriktívne a reštriktívne. Nereštriktívne tarify sú plne platené tarify v prvej, obchodnej a ekonomickej triede. Refundácia letenky alebo ďalšie zmeny rezervácie sú pri týchto tarifách umožnené bez akéhokoľvek dodatočného poplatku. Ostatné tarify môžu byť potom viac alebo menej reštriktívne, pričom každá zmena v pôvodnej rezervácii je spoplatnená alebo vôbec nie je dovolená a cestujúci si musí kúpiť novú letenku. Cieľom týchto reštriktívnych taríf je zabezpečiť, aby služobní cestujúci zaplatili za prepravu plnú ceny letenky.

Medzi reštriktívne tarify používané u klasických leteckých dopravcov je možné zaradiť:

- *sunday rule* - určuje pravidlo zostať v cieľovej destinácii v noci zo soboty na nedeľu,

¹ Ing. Róbert Rozenberg, PhD. ING PAED IGIP, Technická univerzita v Košiciach, Letecká fakulta, Katedra letovej prípravy, Rampová 7, 04021 Košice, email: robert.rozenberg@tuke.sk

² Ing. Alica Tobisová, PhD. Technická univerzita v Košiciach, Letecká fakulta, Katedra Manažmentu leteckej prevádzky, Slovenská republika. Kontakt: Rampová 7, 041 21 Košice, alica.tobisova@tuke.sk, https://kmlp.lf.tuke.sk/staff_only.php

VEDECKÁ KONFERENCIA VZDUŠNÝ PRIESTOR PRE VŠETKÝCH A LETECKÉ NAVIGAČNÉ SLUŽBY 2018

- *refund restriction* - ide o určenie poplatku pri refundácii letenky,
- *advanced payment* - predstavuje platbu letenky vopred,
- *minimum alebo maximum stay* - určuje minimálny alebo maximálny počet dní medzi priletom a odletom,
- *night fare* - tarifa využívaná predovšetkým v USA na nočných, prípadne menej vytážených letoch.

1.2. TARIFNÁ ŠTRUKTÚRA U NÍZKONÁKLADOVÝCH LETECKÝCH DOPRAVCOV

Tarifná štruktúra je jednoduchšia ako u klasických leteckých dopravcov. Nereštriktívna, teda nezlacnená, jednosmerná tarifa tvorí základ ceny. Jej výhody spočívajú v transparentnejšej cene pre zákazníkov a zároveň v zjednodušení predaja. Nižšie ceny je možné ponúknuť vzhľadom na menej rozsiahly produkt a nižšími nákladmi na jednotku výkonu. Nízke ceny vytvárajú vyšší dopyt po produktoch týchto dopravcov a cestujúci si tak môže nájsť najlepšiu cenu bez obmedzujúcich reštriktívnych podmienok. Bez zaplataenia nie je rezervácia potvrdená a preto musí cestujúci pri priamom predaji zaplatiť kreditnou kartou ihneď po vykonaní rezervácie. Výhoda pre leteckých dopravcov spočíva v príjme peňažných prostriedkov ešte pred začiatkom letu, čo má pozitívny vplyv na cash flow. Takto potvrdenú rezerváciu je možné zmeniť len za poplatok alebo vôbec a jej refundácia nie je možná. V prípade, že sa cestujúci nedostaví na odlet, peniaze za letenku sa už nevracajú.

2 CENOVÁ POLITIKA SPOLOČNOSTI QANTAS

Tabuľka 1 Typy taríf v závislosti od cestovných a rezervačných tried

Typy taríf v závislosti od cestovných a rezervačných tried		
Cestovná trieda	Rezervačná trieda	Typ tarify
<i>First Class</i>	F	First Flex
	A	First Saver
<i>International Business Class</i>	C, J	Business Flex
	D	Business Saver
	I	Business Sale
<i>Premium Economy Class</i>	W	Premium Economy Flex
	R	Premium Economy Saver
	T	Premium Economy Sale
<i>Economy Class</i>	B, H, Y	Flex
	S, L, K, M	Saver

2.1. CENA

Porovnávané boli ceny spoločností na linke Sydney-Melbourne. Porovnávaná bola jednosmerná letenka v ekonomickej a obchodnej triede. Cenové rozpätie závisí aj od času odletu.

VEDECKÁ KONFERENCIA VZDUŠNÝ PRIESTOR PRE VŠETKÝCH A LETECKÉ NAVIGAČNÉ SLUŽBY 2018

- Tarify spoločnosti Qantas: Economy Class: tarifa Red e-Deal: cena od 222 do 329 AUD alebo tarifa Flex: cena od 449 do 795 AUD. V Business Class je cena od 838 do 1 320 AUD.
- Tarify spoločnosti Virgin Australia: Economy Class: ceny od 135 do 353 AUD a Business Class sa ceny pohybujú od 753 do 902 AUD.

Vit'az: na tejto linke ponúka lacnejšie letenky Virgin Australia. Tu je však dôležité poznamenať, že záleží na jednotlivých cestujúcich, ktoré kritéria a faktory sú pre nich dôležitejšie.

2.2. ZMENY V REZERVÁCIÍ

- Qantas: Economy Class: tarifa Red e-Deal: poplatok od 88 do 90 AUD a akýkoľvek rozdiel v cene, ak sa ten istý let predáva za vyššiu cenu a pri tarife Flex sú povolené akékoľvek zmeny bez poplatku. Pri Business Class sú povolené akékoľvek zmeny bez poplatku.
- Virgin Australia: Economy Class: tarifa Gateway: poplatok 80 AUD a taktiež akýkoľvek rozdiel v cene, pri tarife Elevate sú zmeny do 30 dní pred odletom bezplatné, ostatné zmeny sú za poplatok 50 AUD a akýkoľvek rozdiel v cene a pri tarife Freedom sú povolené akékoľvek zmeny bez poplatku. V Business Class pri tarife Business Saver sú zmeny do 30 dní pred odletom bezplatné, ostatné zmeny sú za poplatok 50 AUD a akýkoľvek rozdiel v cene a pri tarife Business sú povolené akékoľvek zmeny bez poplatku.

Vit'az: pri porovnaní najlacnejších taríf v ekonomickej je víťazom spoločnosť Virgin Australia. Pri tarifách v obchodnej triede sú podmienky rovnaké.

2.3. ZRUŠENIE A REFUNDÁCIA

- Qantas: Economy Class: tarifa Red e-Deals: zrušenie a následná refundácia nie možná a pri tarife Flex je zrušenie povolené za poplatok od 88 do 99 AUD. Pri Business Class je možné zrušenie bez poplatku a letenka je refundovateľná.
- Virgin Australia: Economy Class: tarifa Gateway: zrušenie a následná refundácia nie je možná, pri tarife Elevate je zrušenie povolené za poplatok 55 AUD a pri tarife Freedom: zrušenie je povolené za poplatok 80 AUD. V Business Class pri tarife Business Saver je zrušenie povolené za poplatok 50 AUD a pri tarife Business je zrušenie možné bez poplatku.

Vit'az: remíza. Najlacnejšie tarify nie je možné u obidvoch dopravcov zrušiť a nie sú refundovateľné. Qantas má stanovené vyššie poplatky pri tarifách v ekonomickej triede, avšak tarifa v obchodnej triede je refundovateľná, čo pri tarife spoločnosti Virgin Australia nie je možné.

2.4. ZMENA MENA

- Qantas: Economy Class: tarifa Red e-Deal: zmena mena nie je povolená a pri tarife Flex je zmena povolená za poplatok od 88 do 99 AUD. V Business Class je zmena povolená bez poplatku.

VEDECKÁ KONFERENCIA VZDUŠNÝ PRIESTOR PRE VŠETKÝCH A LETECKÉ NAVIGAČNÉ SLUŽBY 2018

- Virgin Australia: Economy Class: tarifa Gateway: zmena mena nie je povolená a pri tarifách Elevate a Freedom je zmena povolená za poplatok 88 AUD. V Business Class pri tarife Business Saver je zmena do 30 dní pre odletom bezplatná, ostatné zmeny sú za poplatok 50 AUD a pri tarife Business: zmena mena je bez poplatku.

Vítaz: výsledkom je remíza.

2.5. ZAPÍSANÁ A PRÍRUČNÁ BATOŽINA

- Qantas: Povolené sú maximálne 2 príručné batožiny, každá s hmotnosťou do 7 kg za kus. Pri lietadle Dash 8 musia mať tieto príručné batožiny spoločnú hmotnosť 7 kg. Pri tarifách v ekonomickej triede sa povoľuje 1 zapísaná batožina s maximálnou hmotnosťou 23 kg. Pri tarifách v obchodnej triede sa povoľujú 2 zapísané batožiny, každá s hmotnosťou maximálne 32 kg. Výnimku tvoria lety operované lietadlom Dash 8 kde je povolená 1 zapísaná batožina s maximálnou hmotnosťou 23 kg pri všetkých triedach a lety na Lord Howe Island taktiež týmto lietadlom, kde je povolený 1 kus zapísanej batožiny s hmotnosťou maximálne 14 kg.
- Virgin Australia: Povolené sú maximálne 2 príručné batožiny so spoločnou hmotnosťou 7 kg. Pri tarifách v ekonomickej triede je povolená 1 zapísaná batožina s maximálnou hmotnosťou 23 kg. Pri tarifách v obchodnej triede sú povolené 2 zapísané batožiny, každá s hmotnosťou maximálne 32 kg.

Vítaz: pri porovnaní povolených hmotností príručných batožín je víťazom Qantas, okrem letov operovaných lietadlom Dash 8. Pri zapísaných batožinách je to remíza.

ZÁVER

Z porovnania vyplynula relatívna zhoda medzi spoločnosťami Qantas a Virgin Australia. Spoločnosť Virgin Australia sa nachádza v lepšej pozícii v letoch z východu na západ, avšak na linkách východného pobrežia s väčším množstvom batožiny je lepšie vybrať spoločnosť Qantas. Spoločnosť Qantas pred rokom 2015 zápasila s finančnými problémami. Po úspešnej reštrukturalizácii sa spoločnosti opäť podarilo dosiahnuť zisk, avšak v súčasnosti je tlak konkurenčnej spoločnosti Virgin Australia opäť silný. Z porovnania cien bolo zistené, že lacnejšie letenky ponúka spoločnosť Virgin Australia. Tento fakt je hlavný dôvod prechodu segmentu cestujúcich za oddychom k tejto spoločnosti. Pri porovnaní možností zmien v rezervácii, zrušení a refundácii letenky, zmene mena a povolení týkajúcich sa zapísanej a príručnej batožiny sú podmienky u oboch spoločností takmer rovnaké, takže záleží na rozhodnutí zákazníka, či bude cena hlavným faktorom pri výbere leteckej spoločnosti.

LITERATÚRA

- [1] PRUŠA, Jiří; et al.: Svet leteckej dopravy. Praha: GALILEO CEE ČR s.r.o., 2008, 321 s., ISBN 978-80-8073-938-6
- [2] ROZENBERG, Róbert - SZABO, Stanislav: LETECKÁ TERMINOLÓGIA A FRAZIOLÓGIA: Študijný materiál. 1. vyd. Košice: Letecká fakulta Technickej univerzity v Košiciach 2012. 147 s. ISBN 978-80-553-0843-2

VEDECKÁ KONFERENCIA
VZDUŠNÝ PRIESTOR PRE VŠETKÝCH
A LETECKÉ NAVIGAČNÉ SLUŽBY 2018

- [3] ROZENBERG, Róbert - SZABO, Stanislav: CIVILNÉ DOPRAVNÉ LIETADLÁ II.: Študijný materiál. 1. vyd. - Košice: Multiprint 2015. 163 s. ISBN 978-80-89551-21-7.
- [4] ROZENBERG, Róbert - SZABO, Stanislav - ŠEBEŠČÁKOVÁ, Iveta: COMPARISON OF FSC AND LCC AND THEIR MARKET SHARE IN AVIATION In: International Review of Aerospace Engineering (I.RE.AS.E), Vol. 7, N. 5 ISSN 1973-7459